ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Sylvy Šiškeové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **J. A. T. H.**, zastoupeného JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Karlovo náměstí 287/18, Praha 2, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 11. 2021, č. j. MV-176157-4/SO-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 9. 2022, č. j. 51 A 97/2021-37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobce podal dne 23. 3. 2021 žádost o povolení k přechodnému pobytu podle § 87b odst. 1 v návaznosti na § 15a odst. 2 písm. a) bod 1. zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 1. 8. 2021 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalobce je přesvědčen, že vzhledem k tomu,

že na území České republiky pobývá se svým bratrem, který zde získal státní občanství a na území České republiky též žije, měl být považován za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žalobce tvrdí, že splňuje podmínku rodinného příslušníka občana EU podle čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (dále jen „směrnice 2004/38/ES“), neboť je členem domácnosti svého bratra.

[2] Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) zamítlo žalobcovu žádost podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců a povolení k přechodnému pobytu mu nevydalo. Žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí ministerstva.

[3] Rozhodnutí žalované napadl žalobce u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“) žalobou, v níž namítl, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. Žalobce dále podotkl, že žalovaná mu upřela právo na spravedlivé posouzení věci, neboť nepovažovala za důvodný jeho návrh na provedení důkazů svědeckou výpovědí bratra a výslechem jeho samotného. Upozornil též na to, že nucené vycestování do země původu nepřiměřeně zasáhne do jeho práva na soukromý život podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Krajský soud však neshledal žádnou z žalobních námitek důvodnou, a proto žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost

[4] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Podle stěžovatele je pojem *rodinný příslušník občana Evropské unie* ve stávající judikatuře správních soudů vykládán restriktivně. Stěžovatel zopakoval, že se považuje za rodinného příslušníka svého bratra. Stěžovatelův bratr získal občanství ČR ke dni 24. 7. 2008. Stěžovatel v této souvislosti namítl, že od roku 2008 lze na jeho soužití s bratrem pohlížet jako na soužití s občanem EU ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. V tomto období byl stěžovatel pod dočasnou ochranou ČR a současně se svým bratrem od počátku svého příjezdu sdílel společnou domácnost. Zároveň splňoval podmínku závislosti na svém sourozenci. Podle stěžovatele se žalovaná ani krajský soud jeho postavením k občanu EU po jeho příchodu a v průběhu následného pobytu na území v rámci doplňkové ochrany dostatečně nezabývaly. Stěžovatel považuje za sporný i okamžik, ke kterému je posuzována jeho vazba na občana EU. Je přesvědčen, že naplňuje pojem *oprávněné osoby* ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice 2004/38/ES. Krajský soud dostatečně nezohlednil ani skutečnost, že stěžovatel v období mezi odchodem bratra a svým příjezdem do ČR usiloval o vycestování z domovského státu. Následným udělením doplňkové ochrany byla jeho obava z návratu do země původu potvrzena.

[5] Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost je podána včas, osobou oprávněnou a míří proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Podle § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje, c) potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a d) potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.*“

[10] Podle § 15a odst. 2 písm. a) bodu 1. zákona o pobytu cizinců *za rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti.*

[11] Podle čl. 2 bodu 2 směrnice 2004/38/ES se rodinným příslušníkem rozumí *a) manžel nebo manželka; b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu; c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b); d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b).*

[12] Podle čl. 3 bodu 2 písm. a) směrnice 2004/38/ES platí, že *aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotyčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob: všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně.*

[13] Ve věci není sporu o tom, že stěžovatel je bratrem občana České republiky. Jak krajský soud podotkl, tento příbuzenský vztah nelze podřadit pod § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců; sourozenecký vztah nicméně spadá do kategorie ostatních rodinných příslušníků ve smyslu čl. 3 bodu 2 písm. a) směrnice 2004/38/ES. Spornou je tedy pouze

otázka soužití stěžovatele s jeho bratrem ve společné domácnosti před vstupem stěžovatele na území České republiky.

[14] O soužití ve společné domácnosti ve smyslu výše uvedených ustanovení by se mohlo jednat, pokud by toto společné soužití *bezprostředně předcházelo* vstupu cizince na území členského státu Evropské unie (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2016, č. j. 1 Azs 273/2016-29, č. 3536/2017 Sb. NSS). Soud učinil tento závěr ve vztahu k § 15a odst. 3 písm. a) bodu 1 zákona o pobytu cizinců (ve znění účinném do 17. 12. 2015), kterému odpovídá pro nynější věc relevantní § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném do 1. 8. 2021. Tehdejší § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců přitom ještě výslovně neupravoval, v jaké době před vstupem na území České republiky musí cizinec žít ve společné domácnosti s občanem Evropské unie, aby na něj mohlo být nahlíženo jako na rodinného příslušníka. Nyní vykládaný § 15a odst. 2 písm. a) bodu 1 zákona o pobytu cizinců již upřesnil, že cizinec, který se domáhá označení *„rodinný příslušník občana Evropské unie*“, musí žít s tímto občanem ve společné domácnosti již před vstupem na území České republiky.

[15] Důvodová zpráva k novelizačnímu zákonu č. 314/2015 Sb. vysvětlila, že ke změnám v § 15a zákona o pobytu cizinců zákonodárce přistoupil z důvodu četných výkladových problému tohoto ustanovení ve stávajícím znění a současně za účelem jeho přizpůsobení aktuální judikatuře Soudního dvora Evropské unie (dále též „SDEU“). S ohledem na tuto judikaturu (rozsudek SDEU ze dne 9. 1. 2007 ve věci *Jia*, C-1/05, či ze dne 16. 1. 2014 ve věci *Reyes*, C-423/12) pak ve vztahu k nezbytnosti materiální podpory a též soužití ve společné domácnosti zákonodárce zdůvodnil, že musí existovat v členském státě původu nebo státě posledního pobytu těchto příbuzných v okamžiku, kdy žádají o připojení se k občanu Evropské unie, tedy bezprostředně před vstupem na území České republiky, a je na rodinném příslušníkovi, aby tuto závislost (resp. soužití ve společné domácnosti) prokázal (bod 48 rozsudku č. j. 1 Azs 273/2016-29 nebo např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2022, č. j. 10 Azs 443/2021-59).

[16] Jak konstatovaly správní orgány i krajský soud, stěžovatelův bratr přicestoval na území ČR již v roce 1999, zatímco stěžovatel zde pobývá podle svého tvrzení od roku 2006 (a v roce 2007 obdržel doplňkovou ochranu). Logicky proto od roku 1999 nemohla existovat společná domácnost stěžovatele a jeho bratra. Nesplnění této podmínky je pro posuzovanou věc zásadní. Nic na ní nemění sdílení společné domácnosti poté, co stěžovatel přicestoval na území České republiky, nebo poté, co jeho bratr nabyl české státní občanství. Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že stěžovatelův následný pobyt na území České republiky ve společné domácnosti s rodinným příslušníkem je v tomto ohledu bez významu. Okamžik, k němuž byla posuzována jeho vazba na občana Evropské unie, správní orgány vyhodnotily v souladu se zákonem. Stěžovatel tak sice rozporuje nesplnění druhé podmínky ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) bodu 1 zákona o pobytu cizinců, nicméně neuvedl žádné tvrzení, které by bylo způsobilé zpochybnit závěry správních orgánů a krajského soudu o absenci bezprostředně předcházejícího společného soužití.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl po provedení nezbytných procesních úkonů, a proto se již pro nadbytečnost nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[18] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalované náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu